Ч. 302 (13.847). Львів, субота 10. листопада 1934. Pocztowa opłatę opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·50 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Важкий білянс кількох місяців...

ПРОМОВА ГОЛОВИ УКРАЇНСЬКОГО КЛЮБУ ПОСЛА Д-РА ДМИТРА ЛЕВИЦЬКОГО НА ПЛЕНАРНОМУ ЗАСІДАННІ СОЙМУ З ДНЯ 6. ЛИСТОПАДА 1934 Р

(Буквальний переклад соймового стенограму).

(Продовження).

ГОСПОДАРСЬКА ПОЛІТИКА СУПРОТИ УКРАЇНЦІВ.

Гіркий, може найгіркіший удар завдав польський уряд життю нашого народу в останніх днях на господарському полі. Цей удар відчув дуже болючо цілий український нарід без огляду на те, на яких теренах у межах польської держави жиє і до якої політичної партії належить. Маю на думці лист голови Кооперативної Ради при міністерстві скарбу в Варшаві з дня 16. жовтня ц. р. до Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові. Тяжкою власною працею через більше як 50 літ ми будували наше господарське життя в кооперативах без гроша субвенції, без державного кредиту, поборюючи всякі вимкові й неймовірні перешкоди, які ставила нам неперебірчива в засобах адміністрація передовсім на Волині. Своєю мозольною працею наш Ревізійний Союз добув собі заслужене признання не лише серед своїх, але й у чужих, а сам польський уряд нераз ставив нашу кооперативну працю за взір, гідний наслідування.

ПОЛОЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ НА ПІВНІЧНИХ ЗЕМЛЯХ.

Організаційну і ревізійну кооперативну працю вів досі єдиний наш Ревізійний Союз на цілому просторі держави і обєднував у собі всі типи кооператив. На теренах трьох південно-східних воєвідств відбудовано передвоєнну українську кредитову кооперацію і зорганізовано нову передовсім у напрямі перерібки і збуту рільничих плодів. На Волині, Підляшу й Поліссі ми перебрали українську кооперацію, яку була зорганізувала наша київська централя, а якої подільський відділ по прилученні тих земель до Польщі перенісся до Кремянця і від 1921 р. досі ми отворили там, понад 400 нових українських кооператив. На самій Волині власне майно наших кооператив виносить понад міліон золотих, а їх торгові обороти біля 6 міліонів золотих з пересічним річним зиском понад 50 тисяч золотих. Ми працювали спокійно до 1930 р., кількість наших кооператив дійшла до 3 тисяч, їх річні торгові обороти до 150 міліонів золотих, а в уділюванні кредитів до 27 міліонів золотих річно. У 1930 р. волинський воєвода виповів війну нашій кооперації, ставлячи до неї правні вимоги, яких не стосується ніде і супроти нікого іншого в цілій державі. Безправно опечатано нам понад 100 кооператив. Пан волинський воєвода не може зжитися з тією дійсністю, що український нарід у цілій Польщі є один і твердить, що він не допустить українського Львова на Волинь, а створить з нас новий волинський нарід. Мушу зазначити, що в луцькому відділі нашого львівського Ревізійного Союзу ніколи не було ні одного галицького українця, а ціла наша кооперація на Волині є виключно в руках місцевого українського громадянства. Але ніякий річевий аргумент не помагає. Вкінці дійшло до вище згаданого листа голови Кооперативної Ради з повідомленням, що наш єдиний Ревізійний Союз може дістати дозвіл переводити дальше ревізії тільки під тією умовиною, коли в свому статуті обмежиться лише до трьох південно-східніх воєвідств і коли навіть на тому обмеженому терені зречеться права ревізії деяких типів української кооперації. Позатим наша кооперація має перейти під польську єрархію. Та відомість потрясла умами й серцями не лише біля 430.000 членів, зорганізованих у нашій кооперації, за якими стоять їхні родини, отже разом 2 міліонів душ, але цілого українського народу в Польщі і поза її межами, бо в житті нашого народу кооперативна система організації народнього господарства займає найвизначніше місце, є віссю нашої суспільної конструктивної думки, є нашим піввіковим дорібком, який ми здобули збірною і взірцевою працею без ніяких субвенцій і навіть майже без ніяких державних кредитів, а також тому, що той матеріяльний дорібок нашого кооперативного руху є єдиною реальною підставою для розвитку й заспокоювання потреб нашої національної культури.

ОБМЕЖУВАННЯ ПРАВА РЕВІЗІЇ Р. С. У. К.

Та відомість заболіла наш цілий нарід тимбільше, що саме на Лемківщині, Волині, Поліссі й Підляші, отже на цілому терені, на якому мають тепер відібрати право регулювання навіть нашого господарського життя, ніхто інший, а саме українська кооперація має найстаршу і найкращу традицію. Крім того ще й тому, що і цим разом по болючих правних інтерпретаціях, які стосується вимково лише супроти нас, особливо на Волині, приготовляється для нашої кооперації нове зарядження, яке знову вдаряє **вимково лише в український нарід.** Коли після оголошених відомостей польська кооперація має мати й на дальше право організації і ревізії серед всіх народів у Польщі, наш Ревізійний Союз не має мати навіть того права навіть виключно серед цілого українського громадянства. Діється це тоді, коли такого суворого обмеження не накладається ні на жидівські ні на німецькі ревізійні союзи. Той суперечний з конституцією новий удар, вимірений виключно проти нас є таким великим, що сконсолідував цілий український нарід і всі чотири українські партії, які стоять на національному ґрунті, а саме УНДО, УСРП, УСДП і католицька партія УНО (Обнова) на свому спільному засіданні дня 23. жовтня 1934 р. запротестували проти тих зимог. Вважаю доцільним і конечним заявити з цього місця, що коли нам відберуть право творити власними силами і регулювати навіть наше господарське життя, то цей удар попаде в ціле майбутнє польсько-українських взаємин. Не тратимо надії, що ту дуже для нас важну справу уряд ще раз розгляне.

САМОУПРАВНІ ВИБОРИ.

В останніх місяцях відбувалися на наших етнографічних землях вибори до самоуправних міських і громадських установ. Самоуправний закон, який в дійсности зніс самоуправу, та вчинив з неї лише інструмент адміністраційної влади, значно ослабив зацікавлення народніх мас тими виборами. І так на Волині, Поліссі й на Холмщині виборів до громадських і волосних рад майже не було. Виборчий реґулямін установив такі короткі речинці, дав місцевим адміністраційним властям такі широкі можливости надужить, що 90 прц. населення довідалося вже по виборах, що в їх громадах відбулися вибори. У трьох східньо-галицьких воєвідствах відбулися перед кількома місяцями вибори до міських рад, а тепер відбуваються вибори до сільських рад. Щоби зілюструвати, як відбулися вибори до міських рад, позволю собі кількома словами описати хід виборів до міської ради у Львові. Місто поділено на 20 виборчих округ, а ті округи викроєно так, що 20 прц. українського населення міста Львова могло вибрати найвище 10 радних. Українське населення зорганізувалося до виборів, вибрало виборчий комітет і окремі окружні комітети і в приписаному речинці внесло виборчі листи. І тут апарат адміністраційної влади пустив у рух свої практики, відомі нам ще з часів Баденього, лише у ще гостріших формах. Тисячі спокійних громадян навмисне будили в ночі між 1- і 5-тою годиною та взивали їх до старости з ціллю устійнити власноручність підписів. Сотки осіб, яких взивали на ту саму годину, товпилися у вузькому коритарі староства, чекаючи своєї черги. З якою брутальністю відбувалося устійнювання власноручности підписів може послужити факт, що 75-літньому старцеві, довголітньому провідникові українського народу казав молодий урядник староства встати з крісла, яке стояло вільне і на якому він сів і той старець мусів стоячи очікувати своєї черги. Аж по трьох з найповажніших громадян несли виборчі листи до виборчих льокалів, а мимо того в самому виборчому льокалю щезла одна виборча листа і через 2 дні не можна було її віднайти. Щойно по 2 днях, коли до Львова вернувся п. воєвода і наказав її відшукати та листа дійсно найшлася на протязі кількох хвилин. Помимо всіх прикрощів, які мали виборці підчас перевірювання власноручности підписів, українське населення міста Львова пішло масово до виборів. Після наших обчислень до виборів ставилося українське населення в кількости 90 прц. А вислідом виборів є один мандат до міської ради у Львові. Коли так перевели вибори у Львові, то можна собі уявити, що ділялося по малих провінціональних місточках. Ще не маємо докладних дат зі сільських виборів, але маємо багато фактів, які свідчать, що в багато місцевостях застосовується волинські методи. Український нарід у своїй масі хотів вислати до територіяльної самоуправи людей, найбільше до того спосібних, людей, які докладно знають місцеві відносини і потреби, щоби на терені територіяльної самоуправи зустрічалися й суперничали між собою всі в боротьбі за добро місцевого населення. Чи відірвання від тої праці найактивнішого елементу і призначення до неї виключно людей місцевого старости є корисне, мусите панове осудити самі.

(Докінчення буде.)

За океаном.

ДЕЛЕҐАТ МОТТА ДЯКУЄ УКРАЇНЦЕВІ.

Проф. Андрій Микитяк, учитель української мови в Українській Католицькій Вищій Школі у Стемфорді, вислав був безпосередньо після промови швайцарського делеґата в Лізі Націй подяку за його відважне становище супроти Совітів перед їх приняттям до Ліґи. В письмі проф. Микитяк подякував дел. Мотті спеціяльно за оборону України перед гнобителями і додав, що це є згідне із свободолюбними традиціями швайцарської республики. На це дістав проф. Микитяк цими днями подяку від п. Мотти за признання. При цьому п. Мотта додав запевнення, що він і надалі буде стояти в обороні поневолених націй.

НОВА УКРАЇНСЬКА СПІВАЧКА.

При вичислюванні осіб, що виступають тепер у програмі з радіостації ВАБС у Нюйорку, згадують газети імя Віри Нівн, української співачки. Це імя дотепер не було знане українській громаді.

Рефлексії з нагоди „фестівалю трубних орхестр“ у Львові.

„Фестіваль українських трубних орхестр“, влаштований 7. жовтня Т-вом „Воля“ у Львові на площі „Сокола Батька“, був небуденною подією, що бодай на короткий час порушила уми наших музичних фахових і аматорських кол. Але й сьогодні, рівно місяць після цього факту, хоча й відгуки його де далі слабшають та забуваються, — сама справа не втратила своєї актуальности і тому ми ще раз попробуємо присвятити їй кілька критичних завваг.

У цім мабуть годилися всі, що до цього першого нашого трубного фестівалю годі було прикладати якунебудь строгу концертову міру оцінки, що його загальний артистичний рівень ледви доходив до так би сказати „прилюдного“ музикування, а тільки меншу частину орхестрових продукцій можна було вважати сяк-так зовсім поправною. Але не зважаючи на все те, загальне враження із того першого народнього орхестрового „зриву“ було позитивне. Цей виступ був доказом, що наші народні сили пробудились і цим ворушив надії кращого музичного розвитку в широких масах. Та з тим і наводив критичні думки про умовини та недостачі цього розвитку.

Трубна орхестра, або вульґарно названа — добре знана кожному з дитячих літ: „військова банда“, — це, побіч хору, найлекший, найдоступніший та найбільш улюблений спосіб збірного музикування. А вже ж ніяка інша форма збірної музики не заступить трубної „банди“ в поході, марші, концертах на вільнім повітрі, на похоронах та великих масових здвигах під голим небом. Заснування та вміле ведення такої орхестри у всяких школах, чи інших осередках молоді — виповняло нераз і виповняє на довгі роки зміст життя для великого гурту хлопців та добило з них відтак людей здатних до орґанізації музичної культури. Тимто й велике виховне значіння трубної орхестри, — особливо в ці часи розбурханого спортового життя молоді. Невикористати та занедбати цей чинник у нас, музикальних українців був би це великий промах; а ще більшим гріхом булоб виправдувати цю недостачу нашим замилуванням до хорового співу, який, мовляв, у церкві, а то й у поході чи на похоронах будім то віддає кращі послуги від орхестри. Таке оправдання є очевидно вигідним самообманом та поширює самовбивчу неекономічну „струсину“ політику.

МАСОВЕ ЯВИЩЕ.

Зрештою саме життя зробило і робить своє, та вказує шлях поступу. І так само, як іще в 19. столітті правобережна Україна вкрилася сіткою всяких інструментальних капель, міських і сільських, так само і тепер, у післявоєнних роках, запал і замилування до трубних орхестр виявився стихійно у наших селах і містечках у Галичині. Доказом цього є чимраз частіші і численніші їх виступи у всяких масових здвигах; ще більше явний доказ цього дав останній фестіваль, на якому село і мале містечко грало головну ролю.

Але із тим розмахом не все і не зразу йде в парі глибше розуміння та змагання до правдивої, високої краси, ані систематична доцільно орґанізована праця. Прогалини цієї праці просто вражали на фестівалю. Передовсім звертав увагу малий, немов випадковий добір виступаючих на понисі орхестрових гуртів, майже цілковитий брак орхестр із більших міст, за винятком одинокої орхестри львівської „Волі“, що орґанізувала здвиг. Друге, що мусіло звернути увагу — це знов якийсь гейби випадковий, нерівномірний та неодноцільний склад дутих інструментів у переважної частини ансамблів: повний брак роґів та тромбонів декуди навіть „сольових“ крилівок та еуфоніонів. Дальше вражав (за одним винятком орхестри із Мостів Великих) неоднаковий, непропорціональний вишкіл і добір партнерів, особливо у середніх партіях супроводу та басах, які в деяких орхестрах (нпр. із Винник) виконували свою ролю зовсім легковажно та невміло, зводили нінащо добрі змагання музикальніших партнерів. Під тим оглядом навіть у орхестрі „Волі“ зі Львова були замітні диспропорції: побіч рутинованих музикантів — була значна частина слабших, що в деяких партіях шаржувала, тушуючи ритміку і мельодійні фрази.

РЕПЕРТУАР.

Але найважніша недостача — це репертуар наших трубних орхестр. Репертуар цей — здебільша зовсім нелітературний, анонімний, апокрифічний, так під оглядом імени авторів, як і їх походження та музичної кваліфікації. На всі відіграні на фестівалі „твори“ — ми мали тільки два більше літературні та приличніші змістом і формою: незнану мені увертюру американського походження, зовсім музикально відіграну орхестрою з Мостів Великих та VI. „симфонію“ нашого Вербицького, перероблену (трохи декуди за грубо) для орхестри „Волі“ мабуть капельником II п. Ващуком.

Решта все — були нібито так звані вязанки українських народніх пісень; кажу т. зв., бо їх народній український характер був мабуть тільки у самій назві: на ділі в них домінували якісь шаблонні, нецікаві вальсові ритми, в яких мельодиці вже й трудно нераз було доглянути „перелицьовані“ українські нар. теми. До того технічно-музична структура тих вязанок крайне примітивна, особливо „переходи“ від пісні до пісні — неуґраві, без змісту, — творили цілість нижче всякого смаку і літературного рівня. І коли подумаєш, що саме на таких вязанках, як „Минулось кохання“ (відіграних аж двома орхестрами!) та ін. такими має виховуватися музичний смак молодих наших трубачів, — то справді стає трохи моторошно на душі. Тут і встає перед нами „у весь ріст“ питання, хто за цю аномалію несе відповідальність. У колах наших хорових співаків та „любителів“ музики, особливо на провінції, замічаємо охильність усю вину зложити на українських композиторів, які, мовляв, нічого відповідного не пишуть для хорів та на дуті орхестри. Заміт цей, не конче справедливий, полягає на незрозумінню справи. Треба тямити, що трубна орхестра у культурних народів не становила і не становить якоїсь окремої, самостійної галузі музики, не має — хіба поза спеціяльно ад гок писаними походовими маршами — ніякої окремої музичної літератури, та що музична література для дутої орхестри живе майже виключно соками та перерібками із інших відділів музичної лієратури: із інструментальних, фортепянових завіть вокальних (хорових) та оперних творів. Значить — тут ішло би виключно хіба про добре і відповідне аранжування істнуючих уже творів українських чи чужих композиторів. Правда, наша муз. література особливо інструментальна, небагата, але всеж між творами українських, а то й чужих композиторів найдеться досить добрих річей української назви, або близьких нашому духові, які відповідно аранжовані можуть віддати добрі послуги нашим дутим орхестрам у краю.

НЕДОСТАЧА ОРҐАНІЗАЦІЇ.

Але головна причина лиха лежить у цілковитій незорґанізованости всього нашого музичного діла. Українські композитори, хочби і хотіли взятися за діло, — не знають, які у нас істнують дуті орхестри, якого складу і шаблону, які їх потреби, рівень спроможности, тощо. Справа кінчиться так, що наші малограмотні капельники та інструктори трубних орхестр все тільки жалуються на брак відповідних творів, але не орієнтуються, де і як їх добути, не звертаються за ними до наших фахових музик, а якими мають мало звязків, а хапають анонімне сміття, що попаде в руки, або самі аранжують, а то й компонують, як уміють — такі твори, які ми чули на фестівалю. Зарадити цьому лихові може тільки добре, доцільно і суцільно обдумана і переведена орґанізація трубно-орхестрового діла і доставки для його потреб доброї відповідної музичної літератури. Не можна цього діла перевести зразу, в одному місяці і може навіть в одному році: але роботу цю треба почати зараз, не гаяти і вести її послідовно, бо всяка проволока, чи перерва означає втрату і відступ. Співділати у цьому ділі мусять кооперативно і самі орхестри із капельниками і наші фахові музики та композитори, згуртовані в цю пору вже в проф. Союзі. І особливо наші центральні музичні установи як Музичне Товариство ім. Лисенка у Львові та його секція Союз Хорів, засновані в лоні товариства, яка від ряду літ попраді не проявляє ніякої діяльности.

Вкінці є ще один бік у цій справі нам досі зовсім занедбаний та невикористаний — фінансово-економічний. Для ілюстрації його стану зробім ось яке мале приблизне обчислення. У післявоєнних роках, від 1920. р. засновано у нас щонайменше 50 дутих орхестр по містах і селах Галичини. Числячи кожний орхестровий гурт, пересічно тільки із 12-ти інструментів, які коштували тільки 1000 золотих, — дістанемо суму 50.000 золотих, за яку зроблено закупи за посередництвом різних чужих, переважно жидівських фірм, які при мінімальнім проценті 20 зарробили 10.000 золотих, себто суму, за яку можна було у Львові поставити трохи кращу ту орхестру, ніж орхестра „Зорі“ чи „Волі“, ... має в інструментальному складі тільки ... ну старовини. Тому і в цьому напрямі ... пильна орґанізаційна праця для ... власних музичних кооператив, передовсім у Львові, відтак і на провінції.

Ст. Людкевич.

ВІСТИ З ТУРЧАНЩИНИ.

Перед загальними зборами „Християнського Польсько-Українського Союзу“ в Турці. — Оригінальні громадські вибори в Розлучі.

В дні 14. Х. ц. р. відбулася в Турці нарада польської й української інтеліґенції в салі польського „Сокола“ у справі оснування „Християнського Польсько-Українського Союзу“. В нараді взяло участь 7 урядовців української національности, 10 поляків і двох „мішаної національности“ (ми називаємо це інакше! — ...). Нараді проводив поляк Францішек Вольф, ... мисловець і директор Комунальної Каси, ... мий організатор бл. п. УНСА і „Польсько-Української Згоди“, секретарював тип „мішаної національности“, Володимир Білинський, кваліфікації котрого подав би найкраще карний реєстр городського суду в Турці та окружного суду в Самборі. На тій нараді говорили багато про співжиття українців та поляків, про згідливість українського селянина, про те, як то часть української інтеліґенції, передовсім українське духовенство та українська преса ворожі спільному співжиттю поляків з українцями. Всі ... підписали статут і вибрали тимчасовий комітет, котрого головою став п. Францішек Вольф, секретарем п. В. Білинський. Незадовго мають відбутися перші загальні збори згаданого союзу. Одначе варто передтим подати до відома української й польського громадянства як зразок співжиття поляків та українців у турчанському повіті історію громадських виборів у громаді Розлуч, повіт Турка.

Мешканцями села Розлуч, крім українців, є мала кількість спольщених німців і жидів. Перед виборами українці запропонували противній стороні на 24 радних 8 кандидатів, одначе противна сторона ніяк не хотіла на це згодитися. Запропоновано українській стороні 12 радних і счеркнення з лісти деяких радних, ... них українцями. Тому до виборів зголошено в селі дві лісти радних: українську і польську. Прийшов день виборів. Предсідником виборчої комісії назначило староство секретаря місьцого уряду з Турки Зигмунта Шехтера, званого на турчанському бруку: Зигусь. Вибори відбувалися у громадській салі, в котрій був параван, а за паравáном ліжко, якого уживав турчанський геометер, що в цьому році переводив поміри ґрунтів села Розлуч. Предсідник виборчої комісії п. Зиґусь почав своє урядування від усунення українських мужів довіря, бо — як заявив — „владза вислала го і он одповяда і ренчи за чистосьць і учцівосьць виборуф“. Українські мужі довіря зажадали запротоколування цього і вийшли зі салі. Почалось голосування. Наші люди, старі й молоді, мужчини й жінки, громадно спішили до урни і віддавали своє голоси. В год. 13.30 п. Зиґусь оголосив виборцям, які ще ждали на голосування, що на одну годину перериває голосування, бо забракло йому коперт, по які зателефонував до Турки. Виборці і на це мусіли згодитись, хоч підозрівали, що щось недобре готується. За яку годину приїхав з Турки п. Вольф, пропаґатор ідеальнюго польсько-українського співжиття і п. Букатинський, урядовець Повітового Виділу, комунальний інспектор і люстратор, якого обовязком є слідкувати за чистотою громадського урядування в повіті ... привезли нібито бракуючі коперти. Зачалось голосування наново, голосувало ще кількадесятьох українських виборців, бо по приказу п. Зиґуся спольщені німці та жиди голосували з самого початку. Скінчилось голосування. П. Зиґусь попросив українських мужів довіря, щоб були свідками обчислення голосів. Оглянено урну, все було в порядку, печатки ненарушені. Отворено урну і почалось обчислення. Дивне диво! Самі картки з польськими радними, яких було понад 500, хоч усіх голосуючих спольщених німців і жидів не було й півтора сотки, а карток з українськими радними було ледви около 100.

Нарід став ворушитись. Пани з Турки ... нені, наші люди в розпуці. Нараз один селянин, ... ведений якоюсь вищою силою, але з розпуки майже без памяти кинувся за параван і, не звbooking... жаючи на енерґічний спротив п. Зиґуся, став розкидати ліжко і найшов у сіннику другу урну. Він нервово обняв її обома руками і став ...

то: „Люди, нас обікрали, то в цій урні наші голоси“... В салі запанувала мертва тишина, пани з Турки побліднли і разом з п. Зигусьом гайда через вікно задами на залізничий шлях та бігом на станцію і до Турки. Пан Зигусь утяв штуку підчас переревання голосування, бо взяв скомку за паравоном у ліжку готову урну, в котрій було понад 500 карток з польськими радними, а справжню урну сховав до сінника. Пан Вольф і п. Букатевський, наперед замовлені, везли віби коперти і прибули до Розлуча, щоб бути свідками тріюмфу й ідилії польсько-українського співжиття.

Місцевий командант постерунку поліції телефонічно повідомив староство в Турці про зловживання і неоголошення висліду виборів. На щастя села вже за якої пів години автом приїхав сам заступник старости п. Лушпінський і з двома місцевими поляками, членами виборчої комісії та в присутності наших людей ствердив, що найдена урна ціла і печатки її ненарушені; він перевів обчислення голосів та оголосив справедливий вибір 20 радних українців і 4 поляків та жидів.

Так виглядає правдивий образ громадських виборів у Розлучі. Історія цих виборів — це дійсний образ як представляють собі співжиття поляків та українців такі панове, як п. Вольф і Білинський. Поступок п. Вольфа, предсідника „Християнського Польсько-Українського Союзу“ в Турці, в справі розлуцьких виборів і карний реєстр секретаря того Союзу наглядно доказують, що той їх Союз не повинен називатися християнським, але зовсім інакше.

Українська мова замість російської.

Виленське „Русское Слово“ повідомляє, що волинський консистор у Кремянці видав обіжник до підчиненого духовенства з порученням, щоб уживали в урядовій переписці української мови замісць як досі російської.

„Русское Слово“ каже, що українізація праволавної церкви в Польщі шкодить інтересам польської держави.

Два смертні присуди

в політичному процесі.

По промовах оборонців реплікував ще прокуратор. Йому відповідали оборонці. По 10-ій годині вечором судді присяглі пішли на нараду, яка тягнулася 2 і пів годинм.

ВЕРДИКТ ПРИСЯГЛИХ.

В год. 12.45 провідник лави присяглих відчитав вердикт суддів присяглих, які **майже одноголосно потвердили 19 головних питань щодо всіх підсудних.** Заперечили тільки питання щодо підс. С. Васечка (намагане вбивство А. Гумена).

Прокуратор домагався кари смерти для трьох підсудних: **Гриня Куликівця, Зенона Матлі і Володимира Касараба.** Підс. Касараб, що забрав при кінці слово, заявив: Жалую, що вступив до організації.

В год. 1-ій у ночі трибунал пішов на нараду, яка тревала понад три години.

ПРИСУД

В год. 4.10 врашці предсідник трибуналу Двожак серед гробової тишини відчитав присуд трибуналу, на основі якого засуджено:

1) ТАРАСА ГАЛАПАЦА на 12 років вязниці і втрату громадянських прав на 10 років.

2) ВОЛОДИМИРА КАСАРАБА на 11 років вязниці і втрату громадянських прав на 10 років.

3) ГРИНЯ КУЛИКІВЦЯ на кару смерти і втрату громадянських прав на завжди.

4) ЗЕНОНА МАТЛЮ на кару смерти і втрату громадянських прав на завжди.

5) ЛЬВА СТОЙКЕВИЧА на 10 років вязниці і втрату громадянських прав на 10 років.

6) ІВАНА МИКИТЮКА і 7) МИРОНА БОГУНА по 7 років вязниці і втрату громадянських прав на 10 років.

8) ЮРІЯ МАЛИНОВСЬКОГО та 9) СЕМЕНА ВАСЕЧКА по 5 років вязниці і втрату громадянських прав на 10 років.

Присуд зробив дуже гнітюче вражіння.

Про що говорили Мусоліні і Ґембеш.

Після візити Ґембеша в Римі оголошено урядовий комунікат, в якому сказано: Шеф італійського уряду і мадярський премієр відбули в днях 6. і 7. ц. м. у Венецькій палаті дві довгі розмови, в яких на основі і в дусі італійсько-австрійсько-мадярського протоколу з березня 1934. р. перевірили питання загальної політики, особливо ті, що інтересують обі держави. Оба державні мужі ствердили незмінену лінію директив обох урядів і намір продовжувати співпрацю з Австрією. Якщо інші держави хотілиб приступити до римського протоколу, то умовини приступлення означені в ньому. Щоб затіснити культурні взаємини обох держав, оба міністри освіти зійдуться в найблизшому часі і підпишуть відповідну конвенцію.

Димісія кабінету Думерґа.

УРЯД ТВОРИТЬ ФЛЯНДЕН.

Радикальні міністри Еріо, Берто, Віліям Бертран і Кеї вручили Думерґові свою димісію. Опісля прем. Думерґ нараджувався з рештою міністрів і ухвалив димісію свого кабінету. Думерґ вислав відозву до народу, в якій просить задержати спокій, потрібний для розвязки теперішніх труднощів згідно з добром і безпекою Франції.

На засіданні ради міністрів Думерґ у заяві з'ясував свій проєкт про ревізію конституції та сказав, що було відомо, що упадок його уряду приготовили вороги проєкту менше-більше на 15. листопада. Почавши від того дня уряд не міг би розвязати палати, бо буджетові кредити, якими розпоряджав би, булиб замалі. Відповідальні за політику, яка закінчилася вуличними заворушеннями та смертю 6. комбатантів на пл. Згоди, хочуть за всяку ціну оминути відповідальність, тому присилували частину членів уряду, які досі льояльно працювали в уряді, податися до димісії. Ця димісія мусіла потягти за собою і димісію премієра, бо пошанування демократичних і парляментарних принципів не позволяє йому створити уряд меншости.

Президент Лебрен поручив місію утворення кабінету Буїсонові, та він відмовився. Також Ляваль відмовився приняти цю місію, оправдуючись, що керма закордонної політики забороняє йому тепер брати на себе якібудь інші обовязки. Опісля през. Лебрен візвав до Єлісейської палати Фляндена та поручив йому створити уряд. Фляндер згодився та почав уже переговори з предсідником палати й сенату та з Думерґом.

Аг. Райтера повідомляє, що в димісійному письмі, що його Думерґ подав през. Лебренові, є гострі атаки на етоїзм радикалів. Письмо підписали всі міністри, за виїмкою радикальних.

ЕРІОТОВІ ПОГРОЖУЮТЬ СМЕРТЮ.

Еріо сказав одному журналістові, що дістає раз враз листи й телефони з погрозами смерти.

БОЯТЬСЯ ВУЛИЧНИХ ЗАВОРУШЕНЬ.

У Парижі бояться вуличних заворушень. Поліцію значно збільшили, зарядили гостре поготівля горожанської сторожі.

„ХОЧЕМО СОВІТСЬКОГО УРЯДУ!“

Засідання палати й сенату було формальне. Вшанували память померших членів. У палаті після нарад комуністи кричали: „Геть із убивниками, домагаємося совітського уряду!“ Правиця відповіла на це окликами в честь Думерґа й республіки.

ЕРІО В УРЯДІ ФЛЯНДЕНА.

Президія виконуючого комітету радикально-суспільної партії заняла прихильне становище до місії Фляндена. Еріота упозажнили взяти участь у Фляндзновому уряді.

Учителі в одностроях.

РИМ, ПАТ. Оголосили розпорядок, який наказує учителям і учителькам носити на викладах однострої. Учителі матимуть однострої старшин міліції, учительки однострої управительок організації Баліля.

АТЕНТАТ НА ЧАН-КАІ-ШЕКА.

БЕРЛІН, ПАТ. Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє з Токіо, що біля стації Ерзу Мєнці кинули бомбу на ост. вагон поїзду, яким їхав Чан-Кай-Шек із мін. Аріосі на конференцію до Пекину. Бомба вбила дві особи, зранила чотири. Чан-Кай-Шек вийшов ціло та найближчим поїздом поїхав до Пекіну. Арештували двох підозрілих.

Єп. Нярадій у папи.

5. листопада папа приняв на приватній авдієнції крижевацького єпископа д-ра Діонізія Нярадія.

ОКОНЕЧНІ ВИСЛІДИ ВИБОРІВ У ЗЛ. ДЕРЖ.

ВАШИНГТОН, ПАТ. Оконечні вислідн виборів до палати репрезентантів такі: демократи 311 мандатів, республиканці 100, лейбуристи-фармери 3, поступовці 7. Про 14 мандатів нема вісток.

До сенату вибрали: 25 демократів, 5 республиканців, 1 фармера-лейбуриста, 1 поступовця. Загалом у сенаті буде 70 демократів, 24 республиканці, 1 лейбурист-фармер, 1 поступовець. Нема вістки про 2 мандати.

Поляки мають у конгресі 7 послів.

ЖАЛОБА НА ЛИТВІ.

За зневагу литовського народу.

КЛАЙПЕДА, ПАТ. Німецького горожанина Оттона Шуката литовська влада притягла до відповідальности за це, що не згодився припинити працю в фабриці на одну хвилину на знак жалоби з нагоди роковин здобуття Вильна ген. Желіговським. При тому Шукат, як кажуть, заявив, що готов припинити працю на пів години, як литовці уступлять із Клайпеди. Шуката притягли до судової відповідальности за зневагу литовського народу.

ПІРАНДЕЛЬО ЛАВРЕАТОМ НОБЛЯ.

СТОКГОЛЬМ, ПАТ. Нагороду Нобля з парини літератури призначили італійському драматургові Люіджі Пірандело.

НОВИНКИ

— Що має додатній вплив на здоровля? Досвіди, які перевели англійські лікарі за 4 роки, виказали, що споживання крім нормальної поживи — пастеризованого молока, викликує дуже додатній вплив на здоровельний стан і розвій головно молоді у шкільному віці. Це повинні мати на увазі. 534

— Присуд на греко-кат. священиків. Перед окружним судом у Самборі як відкличною інстанцією від засуду староства стануви 50-літній гр. кат. священик Микола Грабовський, парох з Прус і 32-літній гр. кат. священик Осип Кузьмин, парох з Дорожова, яких староство покарало грнвною по 100 зол. за відправу богослужения на могилах, висипаних в честь українських вояків. Суд затвердив присуд на о. Кузьмина, а о. Грабовському знизив гривну до 50 зол.

— За комунізм. Кривецького помічника Гінсберґа суд засудив на три роки вязниці за кольпортажу комуністичних друків.

— Не хотять обнизити цін вугля. Щоби причинитися до обнижки цін вугля, уряд обнизив перевозову тарифу за вугіль, зобовязуючи водночас власників копалень до обнижки цін вугля льоко копальня на 12 прц. Мало це статися з днем 1. листопада. Тимчасом вугіль не тільки не подешевів, але в деяких місцевостях навіть подорожів. Власники копалень вправді згодилися на обниження ціни вугля льоко копальня, але в одночас відкликали рабат, який давали досі гуртівникам, що був їх зарібком, наслідком чого унеможливили обнижку ціни вугля. Невже уряд не має сили примусити вуглевих баронів вдоволитися меншим зиском для добра зубожілих мілюнових мас відборців вугля?

— Штекер помер природною смертю. Шпитальні лікарі ствердили, що злагин Штекер помер природною смертю, а саме наслідком левкемії. Ця недуга спричинила внутрішнє розпіння в організмі. Тому теж признали зайвим переводити обдукцію.

— Загадочна експльозія. В бараку біля мосту, який будують під Монастирисками, сказлася з невідомої причини експльозія, наслідком чого цілий барак станув незабаром у вогні. В бараку находилися два робітники, 18-літній Влад. Гіль і 20-літній Іван Рабій. Заки змогли втекти, оба тяжко попеклися, так що місцеві лікар

згоріло на вуголь. Обох відставлено до шпиталю, де Гіль помер до двох днів, а Рабій мучився ще вісім днів і також помер. Справою занялася слідча влада, щоби викрити, які вибухові матеріяли були в бараку та що було причиною вибуху.

— **Краєва хроніка.** На дорозі біля Карлова пов. Снятин два бандити напали на В. Федорука і закинувши йому плахту на голову, зрабували 44 зол. — Між Новосілками і Митулином пов. Золочів два озброєні бандити ограбили купця С. Вольфа, забравши йому більшу скількість масла, яке віз до Львова. — На весіллі в Косівці пов. Городок Іван Глушко пострілив тяжко Гриньку Онишка. Причиною була заздрість за дівчину. — У Бориславі біля копальні „Князь" нічю на 7. листопада поліція попала на злодія Іл. Юзвяка. Арештували його щойно після перестрілки. Тієї ж ночі біля копальні „Готфрід" поліцай приловив двох злодіїв. Одного з них, Грабовського, зранив із револьвера й арештував. Другий втік.

— **Смерть божевільного.** В Косорічах пов. Сарни хорий на умі Андрій Трофимчук підпалив одному господареві будинки, які згоріли. Опісля Трофимчук утік зі села і пішов на залізничу стацію Рокитно. Досвіта кинувся під потяг і згинув на місці.

— **Бандитський напад Мачуги.** В Пшеворську відомий бандит Мачуга із своїм спільником Колодзеєм зайшов до хати Лейби Горнштайна. Тому що застали лише наймичку, піджидали пскурюючи папіроски. Людей, що тимчасом прийшли до Горнштайна, бандити задержали. Як прийшов Горнштайн (який добре знав Мачугу), під загрозою зброї взяли в нього 100 зол. Опісля вийшли, а всіх у хаті замкнули на ключ. Потім пішли до бурмістра Рибацького, стероризували його та забрали 150 зол. і бравнінг. Відтак вийшли спокійно, замкнувши всіх на ключ.

— **Вкрали 38.000 зол. з потягу.** На шляху Блоне-Плохоцін недалеко Варшави добулося кількох озброєних бандитів підчас їзди потягу до багажового вагону. Стероризувавши керманича потягу і кондуктора, ограбили почтовий амбулянс, забираючи коло 38.000 зол. Перед пристанком Голомбки бандити задержали потяг автоматичною гальмою і втікли. Поліція ствердила, що грабунку доконали три знані бандити які брали участь у голоснім нападі на товаровий дворець у Варшаві. Показалось, що вони були добре поінформовані про розклад почтового вагону. Добувшись до нього, вони відразу кинулись до мішків з грішми, тому заходить підозріння, що ділали в порозумінні зі залізничою прислугою.

— **14-літній большевицький хлопець рад бути капіталістом.** У Столпцях придержали 14-літнього Василя Рябінського зі Смоленська. Він приїхав до Столпців із СССР „зайцем" на ресорах вагона міжнародного поїзду Москва-Варшава-Берлін-Париж. Казав, що недавно вернулися з Франції його знайомі. Із їх оповідань зазнайомився з життям у капіталістичних державах. Капіталістичне життя так сподобалося малому Рябінському, що постановив утекти з СССР. Та хлопця польська влада відішле назад до СССР.

— **Незвичайним самогубством** скінчили в Закопаному Ем. Журек, 34-літний приватний урядовець із Дзєдзіц і 32-літний рільник Юзеф Пашек із Чеховіц. Вони перекинули на електричні проводи високої напруги камінь на дроті, яким наперед себе обвязали. Оба згинули на місці. Найдено при них листи, якими повідомляли свої родини про свою смерть.

— **Перепачковування жидів до Палестини.** Слідча влада в Варшаві попала на слід ватаги, яка перепачковувала жидів через Відень до Палестини. В звязку з тим арештували Іцка Фурманського та Якова й Герша Левіна. Багато осіб є під поліційним наглядом. Ватага працювала в порозумінні із закордонним бюром подорожі у Відні та з капітаном корабля, яким нелегально перевозили жидів до Палестини.

— **Самогубство при вході до келії.** У Познані суд засудив реставратора Янковяка на 4 роки вязниці за те, що нарочно підпалив свій льокаль, щоб одержати асекурацію 30.000 зол. Як лише Янювовяка відвели до вязничної келії, він застрілився з револьвера.

— **З Польщі.** Вбивником начальника суду в Тарнобжегу Ст. Кшоса показався 28-літний Ґабріель Чехур, що відсидів кару 8-місячної вязниці за крадіж. Як арештант він був занятий кілька днів у мешканні начальника суду, якого тепер убив задля грабунку. — На весільний похід у селі Дембно пов. Ленцут кинув хтось ручну гранату, яка вибухла й ранила шістьох учасників походу. Арештовано двох парубків, що теж старалися за руку молодої. — Над Віслою біля Кімова найшли тіло 55-літнього професора гімназії з Тарнобжега, М. Лявфра, що вистрілом з револьвера відобрав собі життя. — Жінка урядовця магістрату в Лодзі, Гелена Малецька, ранила тяжко з револьвера 27-літну Гелену Вайс за те, що відобрала їй чоловіка.

— **Штучне серце.** Совітська преса подала свіжу вістку, що проф. Брюханенкові вдалось оживити труп самогубця на кілька хвилин при помочі штучного серця. Є це апарат, що впускає до мертвого тіла кров другої людини або фізіольогічний розчин. Французький проф. Норгес пригадує з цього приводу, що таких досвідів було досі багато. У 1920 р. проф. Кардо оживив своїм апаратом мертве серце на кілька днів, у 1923 р. англійський фізіольог Старлінг робив такі досвіди на собаках. Паризький фізіольог тої думки, що метода проф. Брюханенка занадто складна, бо вимагає операції грудей і що краще оживляти серце розчином адреналіни, як це вже робили нераз.

— **Чесні довжники.** Американська преса підкреслює небувалий факт, що три французькі міста Бордо, Марсель і Ліон звернули Зл. Державам довг їх з 1919 р. — 45 міл. золотих дол., не вважаючи на спадок курсу доляра по тверідій ціні. Таким робом власники американських облігацій дістали за кожних 1000 дол. — 1680 дол.

— **Вязниця для вегетеріянців.** Губернатор стейту Онтаріо оголосив офіціяльно, що йдучи за гаслами гуманности вибудує першу таку вязницю, де зможуть сидіти ті, що не їдять мяса.

ДИВОГЛЯДИ.

ВУЛЬКАН ПІД ХАТОЮ

На японському острові Гондо мешканці примітили одного дня, як із одної хати виходив великий дим. Гадали, що це пожежа. Виявилось, що хата стоїть на вулькані, про який ніхто не знав. Лява, що почала вибухати з-під землі утворила горбок і хата щезла в хмарі огню та диму.

З кіна.

Кіно „Химера": „Її ВЕЛИЧЕСТВО ШЛЮБ..."

Дуже весела фільма американського „Фокса", яка наслідує віденські та німецькі музичні оперетки з традиційними військовими одностроями, орхестрами, парадами, архикнязями, коронами та... Ліліянкою Гарвей. Нічого робити: публиці подобаються такі речі й американські виробництва волють це, ніж старі нудні сценарії з ґанґстерами та бандитами. Фільм має багато дотепних ситуацій та веселих моментів. Головну ролю грає мила Джанет Гейнор, що вдатно наслідує Ліліяну Гарвей, особливо танцюючи у спальні під враженням святочного балю. (Гарна сценка, коли самі меблі виконують танкові вихиляси). Чоловічу ролю грає Анрі Гара, відомий партнер Ліліяни. Звук, дикція і знимка дуже виразні (ст)

—o—

СПОРТ.

УКРАЇНА — ҐАСМОНЕЯ

Товариські змагання між цими дружинами відбудуться в неділю 11. ц. м. на грищі Цитаделі. Початок год. 11.30. Попередять змагання резерв в год. 10.

КУРС ШЕРМУ В СОКОЛІ-БАТЬКУ

Старшина Сокола-Батька подає до відома своїм членам, що в найближчих днях буде зорганізований в Соколі-Батьку курс шерму. Цей курс буде відбуватися двічі тижнево у вечірніх годинах. Приймає зголошення і подає інформації про умовини принятя на курс канцелярія С.-Б. при вул. Руській 20 в годинах від 10—11 і 19.—21

Старшина Сокола-Батька.

—o—

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляри 5.26—5.28.

ЗБІЖЕВА БІРЖА.

	Ціни пар Підволочиська	I. акт. Львів
Пшениця одноціла	16.00—16.25	17.75—18.00
Пшениця збірна	14.75—15.00	16.50—16.75
Жито одноціле	13.00—13.25	14.75—15.00
Бараболі	3.25—3.50	
Бараболі пром. 18 прц. скробії	3.50—3.75	
Висівки житні	7.00—7.25	7.75—8.00
Висівки ячмінні	8.50—9.00	10.50—10.75

Інші курси незмінені.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.